

Kultúra hodnotila rok 2025

1.4.2026 - | Banskobystrický samosprávny kraj

Tradičná „velká porada“, ako sa v našej kultúrnej rodine už zaužívalo jej pomenovanie, sa konala 26. marca 2026 na pôde Úradu Banskobystrického samosprávneho kraja (BBSK) a stretli sa na nej riaditelia a ekonómovia 22 kultúrnych inštitúcií v zriaďovateľskej a jednej v zakladateľskej pôsobnosti BBSK, aby vyhodnotili rok 2025. „Aj keď kultúra má ťažké obdobie, je na nás, aby sme sa podržali. Je jedno, či je to zriaďovaná alebo nezriaďovaná, poskytujeme služby ľuďom v tomto regióne a je jedno odkiaľ prichádzajú,“ povedal na úvod stretnutia riaditeľ odboru kultúry Peter Černek.

Kultúra je spoločenský tmel

„Kultúra je spoločenský tmel, má poskytovať pre ľudí útočisko, má ich spájať a vzájomne si pomáhať,“ týmito slovami sa prihovoril predseda BBSK Ondrej Lunter kultúrnym pracovníkom, ktorých v nasledujúcom období okrem iného čaká aj príprava dokumentu, ktorý by mal určiť smerovanie, ako ďalej v kultúrnej politike nášho kraja. „Dôležité je prepájať jednotlivé mikroregióny a organizácie, ktoré v nich fungujú, aby vznikla jednotná ponuka kultúrnych podujatí zameraných na mladých, ale aj starších, ktorých by sme radi zapojili do kultúrneho života. Očakávam spoločný výstup, preto by som vás chcel poprosiť o trpezlivosť, chuť a ochotu spolupodieľať sa na dokumente, na základe ktorého by sme sa riadili v budúcnosti.“

Poslankyňa a predsedníčka komisie kultúry Zastupiteľstva BBSK Viera Dubáčová zdôraznila, že bez kultúry niet identity a nachádzame sa na križovatke, ako sa zadefinujeme: „Podstatou kultúry je kreativita, vďaka ktorej sa môžu aj kultúrne inštitúcie posunúť o krok vpred. Solidarita je jedno z kľúčových slov a viem, že si vieme navzájom pomôcť.“

Rekapitulácia i pohľad do budúcnosti

Okrem rekapitulácie uplynulého roka z pohľadu odbornej činnosti našich kultúrnych stánkov hlavný kontrolór Jaroslav Hazlinger poukázal na zistenia kontrol, ktoré vykonal jeho útvar v minulom roku v kultúrnych inštitúciách, pričom upriamil pozornosť na najčastejšie sa opakujúce chyby a povedal návrhy, ako sa im vyvarovať. Informácie týkajúce sa strategických cieľov v oblasti energetiky v rámci znižovania spotreby v organizáciách BBSK odprezentovali Dagmar Šušková a Pavel Košťál z oddelenia energetiky. Ivana Mesiariková a Jaroslav Šuster z Centra zdieľaných služieb pre verejné obstarávanie priblížili procesy v systéme na evidenciu a správu požiadaviek všetkých nákupov. Partnerská spolupráca kultúry a cestovného ruchu v našom kraji pretavená do výnimočných zážitkov pre širokú verejnosť zaznamenala spoločné úspechy, ktoré zhodnotila predsedníčka KOČR Banskobystrický kraj Turizmus Daniela Volenská.

Kultúra v číslach

Odborní referenti odboru kultúry analyzovali plnenie vybraných merateľných ukazovateľov so zreteľom na hospodárenie a programové rozpočtovanie v jednotlivých typoch kultúrnych inštitúcií prostredníctvom prezentácií.

Vyberáme z nich niekoľko štatistických údajov:

- BBSK do oblasti kultúry v roku 2025 pre 22 kultúrnych inštitúcií vyčlenil takmer 14,5 milióna

eur, z toho bolo viac ako 2,4 milióna eur určených na obnovu a rekonštrukciu kultúrnych stánkov, v ktorých fungujú kultúrne inštitúcie.

- BBSK okrem príspevku na bežnú prevádzku podporil činnosť kultúrnych inštitúcií účelovým príspevkom na odbornú činnosť v celkovej hodnote takmer 400 000 eur.
- [Naše divadlá](#) naštudovali 11 premiér a uviedli spolu 515 predstavení, ktoré videlo 47 736 divákov, pričom najnavštevovanejším predstavením bola inscenácia pre deti Pom Pomove rozprávky v podaní zvolenského divadla, ktorú videlo takmer 3,5 tisíc divákov.
- [V šiestich knižniciach](#) zaregistrovali v minulom roku spolu 22 667 čitateľov a 1 195 090 výpožičiek. Knižnice ponúkali svojim čitateľom viac ako 23 000 e-knží a cez 1 500 audio knží. Všetky knižnice naplno integrovali činnosť inteligentných laboratórií SmartLab, vytvorených v spolupráci s Centrom vedecko-technických informácií SR.
- [Múzeá a galéria](#) usporiadali 41 výstav a na výstavy a do expozícií zavítalo 63 120 návštevníkov. K najnavštevovanejším patrili výstava „Čuvač živé dedičstvo otcov“ v Stredoslovenskom múzeu s 2 603 návštevníkmi a výstava „Príbeh hračiek“ v Horehronskom múzeu s viac ako 1 700 návštevníkmi.
- [Regionálne osvetové strediská](#) pripravili spolu 505 spoločensko-vzdelávacích podujatí a 139 súťaží, prehliadok a festivalov pre 83 194 návštevníkov, napríklad kurzy, metodické stretnutia, aktivity neprofesionálnych a amatérskych umelcov s rôznym zameraním od tradičnej kultúry, cez divadelné a vizuálne umenie.
- [Krajská hviezdáreň a planetárium](#) uviedla 4 premiérové filmové predstavenia pre deti aj dospelých a na 934 podujatí prišlo viac ako 36 tisíc návštevníkov.
- [Littera - Priestor pre fantáziu](#) je unikátna expozícia zameraná na slovenskú literárnu tvorbu približujúcu vývoj príbeh cez zvuk, písmo, obraz a sci-fi. Usporiadala 88 kultúrno-výchovných aktivít, navštívilo ju viac ako 20 tisíc návštevníkov a získala viac ako 300 tisíc eur vlastných príjmov vrátane dotácií.

Ocenenia pre výnimočných ľudí

V minulom roku získali ocenenie aj kultúrni pracovníci – riaditeľka Stredoslovenského osvetového strediska Tatiana Salajová Cenu predsedu BBSK a Stanislav Kaniarsky z Hviezdárne Banská Bystrica Cenu mesta Banská Bystrica. Ocenenie Kvet kultúry a umenia 2025 opäť putovalo do rúk výnimočných ľudí, ktorí obohacujú kultúrny život v našom kraji a sú inšpiráciou predovšetkým pre mladú generáciu. Charitatívnu myšlienku pomoci tým, ktorí to potrebujú, sme podporili 5. ročníkom benefičného koncertu Vianoce u Gregora. To je len zlomok z bohatej činnosti našich inštitúcií.

Významným míľnikom v obnove objektov našich inštitúcií boli viaceré rekonštrukcie, napr. v Divadle J. G. Tajovského financovaná z projektu Plánu obnovy a odolnosti týkajúca sa zníženia energetickej náročnosti budovy, rekonštrukcia strechy vrátane debarierizácie v Novohradskom múzeu a galérii a revitalizácia dvora a vybudovanie letnej čítárne v Krajskej knižnici Ľ. Štúra.

Čo nás čaká v roku 2026?

Riaditeľ odboru kultúry Peter Černek informoval, že v tomto roku bude priebežne prehodená činnosť 6 štatutárov v zmysle smernice o postupe pri vyhodnocovaní plnenia povinností a úloh štatutárnych orgánov v zriaďovateľskej pôsobnosti BBSK. Riaditeľ Podpolianskeho osvetového strediska Jaroslav Černák končí vo funkcii a odchádza viesť profesionálny umelecký súbor vo Zvolene, preto bude vypísané výberové konanie na túto pozíciu.

Odbor kultúry Úradu BBSK

Foto: Diana Černáková

<https://www.bbsk.sk/aktuality/kultura-hodnotila-rok-2025>